

Nr 223.

Ankom till riksdagens kansli den 18 juni 1942 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till statens hyresråd.

(3:e avd.)

I propositionen nr 336 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 22 maj 1942, föreslagit riksdagen att till Statens hyresråd för budgetåret 1942/43 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 85,000 kronor.

Efter föredragning av chefen för justitiedepartementet har Kungl. Maj:t den 22 maj 1942 förordnat, att proposition med förslag till lag om hyresreglering m. m. skall avlätas till riksdagen. Det sålunda framlagda lagförslaget förutsätter inrättandet av ett särskilt organ, benämnt statens hyresråd, för central prövning av vissa frågor, som äga samband med hyresregleringen, främst för avgörande av klagomål mot beslut, som meddelas av de hyresnämnder, vilka skola finnas i varje kommun, där lagen äger tillämpning. Hyresrådet skall även utöva tillsyn över dessa nämnder. Efter Konungens bemyndigande äger rådet jämväl lämna medgivande till sådan hyreshöjning, som finnes påkallad till följd av ökade omkostnader för fastighetsförvaltning i viss kommun. I händelse av Konungens bemyndigande må rådet slutligen meddela föreskrifter att av hyresnämnderna tillämpas vid prövning av frågor rörande värme- och varmvattensättning.

Frågan om sammansättningen av hyresrådet och den personal, som erfordrades för dess verksamhet, har i enlighet med vad i sistnämnda proposition (nr 301) förutsatts gjorts till föremål för övervägande i den här föreliggande propositionen nr 336. *Departementschefen* har däri, såvitt angår rådets organisation, anfört följande:

Vad till en början angår frågan om *antalet ledamöter i rådet* synes det mig för vinnande av en allsidig sammansättning av rådet erforderligt att bestämma nämnda antal till sju. Jag räknar därvid med att till ordförande förordnas en jurist, som är eller varit innehavare av domarämbete, att i övrigt, såsom chefen för justitiedepartementet anfört, social och ekonomisk sakkunskap bliva representerade i rådet samt att rådet inom sig hyser två representanter för vardera av grupperna fastighetsägare och hyresgäster. Rådets ledamöter böra utses av Kungl. Maj:t, som jämväl bör förordna särskild suppleant för varje ledamot.

Beträffande *ärendenas handläggning* i rådet synes det, med hänsyn till det stora antal besvär och andra ärenden, som rådet kan väntas få att handlägga, uteslutet att rådet in pleno skall kunna besluta i varje ärende. Av rådet

in pleno böra dock alltid avgöras besvär av principiell natur och frågor rörande allmänna direktiv till hyresnämnderna. Även medgivande till generell höjning av hyrorna i en kommun bör, därest rådet erhåller bemyndigande att fatta beslut härom, lämnas av rådet in pleno.

I övrigt torde det böra överlätas åt Kungl. Maj:t att i administrativ ordning meddela de bestämmelser, som erfordras för ett närmare ordnande av rådets verksamhet.

I anslagsfrågan har departementschefen anfört följande:

Kostnaderna för rådets verksamhet för budgetåret 1942/43 kunna för närvarande endast approximativt beräknas. Det är nämligen uteslutet att på nuvarande stadium kunna med någorlunda säkerhet beräkna antalet ärenden hos rådet. Anställandet av personal bör därför ske successivt i den mån personalbehov framvingas av arbetsbördan. Å andra sidan måste givetvis tillses, att icke arbetsbalans uppstår på grund av för stor knapphet å personal.

Till följd av nu anförda omständigheter äro de i det följande gjorda beräkningarna av preliminär natur och avsedda allenast att giva en uppfattning om storleken av det anslag, som för nästa budgetår bör äskas för hyresrådets verksamhet.

Vad först angår ledamotsarvodena torde böra räknas med att ordföranden, som bör vara en högt kvalificerad jurist blir helt sysselsatt med arbetet i rådet. Då han, utöver ersättning för mistade löneförmåner å ordinarie tjänst, bör erhålla särskilt ordförandearvode, förslagsvis enligt bestämmelserna i kungörelsen den 29 augusti 1921 (nr 517) med vissa bestämmelser angående kommittéer, synes för hans avlöning böra beräknas ett belopp av cirka 20,000 kronor. Övriga ledamöter böra erhålla dels ett fast arvode, vilket torde kunna fastställas till 1,000 kronor om året, dels ock arvode för varje sammanträdesdag med 20 kronor. Arvodet till suppleanterna synes kunna utgå med visst belopp för sammanträdesdag, vilket torde kunna bestämmas för ordförandens suppleant till 60 kronor och för övriga suppleanter till 40 kronor.

Beräkningen av arvoden till rådets personal grundar sig på det antagandet, att tre juridiskt eller administrativt erfarna befattningshavare behöva anställas hos rådet. En av dessa befattningshavare, förslagsvis benämnd byråchef, bör i första hand svara för föredragningen inför rådet av ärendena samt närmast under ordföranden handhava ledningen av arbetet inom nämndens kansli. För de båda övriga befattningshavarna torde man böra räkna med en tjänsteställning, ungefär motsvarande sekreterares respektive notaries. I årsarvoden beräknar jag för byråchefen 14,000 kronor, för sekreteraren 10,800 kronor och för notarien 8,400 kronor. Till arvoden åt två skrivbiträden torde ett belopp av 7,200 kronor vara erforderligt. Slutligen bör man räkna med ett mindre belopp, förslagsvis 1,000 kronor, till arvoden åt tillfälligt anlidade experter.

I samtliga nu förslagsvis beräknade arvodesbelopp ha dyrtids- och kristilllägg inberäknats.

Hyresrådets utgifter för omkostnader kunna uppskattas till i runt tal 11,000 kronor.

Enligt förestående kalkyler skulle för nästa budgetår till statens hyresråd erfordras ett anslag av i runt tal 85,000 kronor.

Andra lagutskottet har i de delar, som avse det föreslagna hyresrådets verksamhet, tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag till lag om hyresreglering m. m. Vid sådant förhållande och då vad Kungl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Statens hyresråd* för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 85,000 kronor.

Stockholm den 18 juni 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson*, *Bernhard Nilsson*, *Bäckström*, *Sven Larsson*, *Heiding*, *Karl Magnusson*, *Bäcklund*, *Carlström*, *Karl Andersson*, *Gustaf Karlsson*, *Gustaf Iwar Anderson* och *Persson* i Skabersjö; samt

från a n d r a kammaren: herrar *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Ward*, *Persson* i Tidaholm, *Andersson* i Södergård, *Bergström*, *Mårtensson*, *Åqvist*, *Lindholm*, *Lundberg* i Hälsingborg, *Pettersson* i Dahl och *Eriksson* i Frägsta.
